

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระภูมิตูลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๕๖

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งของนางจีรวรรณ ตรีภักดิ์รังษิกุล โจทก์ ให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ส่งคำโต้แย้งของโจทก์ในคดี
หมายเลขดำที่ ๘๗๕๔/๒๕๕๔ ของศาลแรงงานกลาง ระหว่างนางจีรวรรณ ตรีภักดิ์รังษิกุล โจทก์
สำนักงานประกันสังคม จำเลย ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย ในประเด็นว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง
และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริง
ตามคำร้องสรุปได้ว่า

๑. ผู้ร้อง (โจทก์) เป็นลูกจ้างขององค์การค้ำของคุรุสภาตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐
จนถึงปัจจุบัน ผู้ร้องคลอดบุตรที่โรงพยาบาลลาดพร้าวเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ต่อมาวันที่ ๑๕
กรกฎาคม ๒๕๕๓ องค์การค้ำของคุรุสภา ได้มีประกาศองค์การค้ำของคุรุสภา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔
เรื่อง การนำเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม กรณีคลอดบุตรและตาย โดยประกาศ ณ วันที่ ๑๕
กรกฎาคม ๒๕๕๓ แจ้งให้ลูกจ้างทุกคนทราบว่า ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้องค์การค้ำของคุรุสภานำ
เงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมเพิ่ม กรณีคลอดบุตร ในอัตราร้อยละ ๐.๑๒ และกรณีตาย ในอัตรา
ร้อยละ ๐.๐๖ ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๓๘ เป็นต้นไป ซึ่งทางองค์การค้ำของคุรุสภาได้นำเงินสมทบ
เข้ากองทุนประกันสังคมในส่วนขององค์การค้ำของคุรุสภา (นายจ้าง) และเจ้าหน้าที่องค์การค้ำของคุรุสภา
(ลูกจ้าง) ในกรณีคลอดบุตรและกรณีตายย้อนหลังตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน
๒๕๕๓ ไปเรียบร้อยแล้ว และนายจ้าง (องค์การค้ำของคุรุสภา) จะเริ่มหักเงินลูกจ้างทุกคนรวมถึงผู้ร้อง
เพิ่มจากเดิมที่หักไว้ร้อยละ ๒.๔๔ เป็นร้อยละ ๒.๖๒ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้กำหนดให้ลูกจ้างซึ่งเป็น
ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร โดยต้องเป็นผู้จ่ายเงินสมทบในส่วนกรณี
คลอดบุตรมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน ภายในระยะเวลาสิบห้าเดือน ก่อนวันคลอดบุตร โดยเป็นไปตาม

มาตรา ๖๕ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ เมื่อผู้ร้องทราบจากประกาศองค์การการค้าของคुरुสกา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๕๔ จึงถือได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนที่ได้จ่ายเงินสมทบครบเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรย้อนหลังเช่นกัน แต่ผู้ร้องเพิ่งมาทราบว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนและมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรจากจำเลย (สำนักงานประกันสังคม) จึงได้ไปดำเนินการยื่นแบบคำร้องขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรจากฝ่ายประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งฝ่ายประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ มีคำสั่งปฏิเสธการจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร โดยให้เหตุผลว่า ผู้ร้องยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนเกินระยะเวลาภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ร้องได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ ซึ่งคณะกรรมการอุทธรณ์ได้มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ร้องโดยให้เหตุผลว่า ผู้ร้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ เกินกำหนดเวลา ๑ ปี นับแต่วันคลอดบุตร (๑๕ มกราคม ๒๕๕๓) จึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

ผู้ร้องไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของฝ่ายประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์ของจำเลย เนื่องจากองค์การการค้าของคुरुสกา (นายจ้าง) ได้จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมกรณีคลอดบุตรและกรณีตายย้อนหลังตามคำพิพากษาศาลฎีกา และได้ประกาศให้ลูกจ้างรวมถึงผู้ร้องได้รับทราบเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ อีกทั้งได้เริ่มหักเงินเดือนของลูกจ้างรวมถึงตัวผู้ร้องตั้งแต่นั้นมาอีกด้วย และนายจ้างได้นำส่งแล้วเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ จึงถือได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนที่ได้จ่ายเงินสมทบครบเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรย้อนหลังขึ้นไปด้วย การที่พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ว่า “ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้นให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น...” ย่อมแสดงให้เห็นว่า การใช้สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรนั้น ต้องเป็นกรณีที่ผู้ประกันตนเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน และมีความประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้นก็ให้ยื่นคำขอรับได้ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน การที่จะถือได้ว่าผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินทดแทนกรณีคลอดบุตร และจะต้องใช้สิทธิขอรับภายใน ๑ ปี ตามที่มาตรา ๕๖ ดังกล่าวได้บัญญัติไว้ นั้น เห็นว่าผู้ร้องคลอดบุตรก่อนที่องค์การการค้าของคुरुสกาจะประกาศให้ลูกจ้างรวมถึงตัวผู้ร้องได้รับทราบถึงการจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม

จึงเป็นเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ผู้ร้องไม่สามารถทราบได้ในขณะคลอดบุตรว่า ผู้ร้องเป็นผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตรและมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนแต่ประการใด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏดังกล่าวจึงถือเอาวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ตามประกาศองค์การการค้าของครุสภา ที่ ๑/๒๕๕๓ - ๔๔ เป็นวันที่ถือได้ว่าผู้ร้องรู้ถึงการเป็นผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตร และเห็นว่าผู้ร้องมีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรที่ได้คลอด เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งประโยชน์ทดแทนของฝ่ายประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๕ และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการอุทธรณ์และให้จำเลยจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร โดยจ่ายค่าคลอดบุตรจำนวน ๔,๐๐๐ บาท และเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรร้อยละห้าสิบของค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบ เพื่อนายจ้างนำส่งเป็นเวลาเก้าสิบวัน พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินค่าคลอดบุตรและเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรดังกล่าว นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ร้อง

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่บังคับลูกจ้างให้เป็นผู้ประกันตน การแปลกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิอันพึงได้ของลูกจ้างจึงควรแปลให้เป็นคุณแก่ลูกจ้างโดยนับตั้งแต่วันที่ลูกจ้างได้รู้ การกำหนดเงื่อนไขเพื่อก่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ และการกำหนดเงื่อนไขขอใช้สิทธิประโยชน์ หรือการสิ้นสุดสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ จึงใช้บังคับไม่ได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ผู้ร้องเห็นว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ จึงใช้บังคับมิได้ ด้วยเหตุผลที่ว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติว่า สิทธิของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๔ โดยที่บุคคลย่อมเสมอกันและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงสิทธิตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๖ ประกอบกับการจำกัดสิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ ตามมาตรา ๒๕ การที่มาตรา ๕๖ ได้กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำและจัดระบบการประกันสังคม พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงเป็นบทบัญญัติเพื่อประโยชน์แก่ลูกจ้าง และเป็นการจัดระบบประกันสังคมโดยรัฐตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ โดยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติ ฯ กำหนดบังคับให้ลูกจ้างที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๖๐ ปีบริบูรณ์ ต้องเป็นผู้ประกันตน

และมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบตามมาตรา ๕๖ ตามอัตราในบัญชีค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติประกันสังคมและสถานะของการเป็นผู้ประกันตนจะสิ้นสุดได้ด้วยเหตุผลตามมาตรา ๓๘ เท่านั้น คือ ตาย หรือสิ้นสภาพการเป็นลูกจ้างจึงไม่อาจลาออกได้แม้ว่าจะไม่เต็มใจที่จะเป็นผู้ประกันตนก็ตาม เมื่อลูกจ้างถูกบังคับให้เป็นผู้ประกันตนและต้องจ่ายเงินสมทบตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การได้รับประโยชน์ทดแทนของผู้ประกันตนจึงควรเหมือนกันหมด เพราะทุกคนถูกบังคับเข้ามาเช่นเดียวกัน โดยถือว่าทุกคนอยู่ในสถานะผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมจึงไม่มีสิทธิเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพื่อให้ผลประโยชน์ของผู้ประกันตนแตกต่างกันไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสอง การที่พระราชบัญญัติประกันสังคม ๗ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง กำหนดให้สิทธิประโยชน์ของผู้ประกันตนในกรณีคลอดบุตรเกิดต่อเมื่อต้องส่งเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ ประกอบกับมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้ประกันตนต้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์นั้น เป็นการกำหนดระยะเวลาไปในทางจำกัดสิทธิผู้ประกันตนทั้งสิ้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญเนื่องจากการที่พระราชบัญญัติประกันสังคมกำหนดว่าผู้ประกันตนจะได้รับประโยชน์และเสียสิทธิเมื่อเงื่อนไขหรือเงื่อนไขไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดทั้งๆที่ยังอยู่ในสถานะเป็นผู้ประกันตน จึงเป็นต้นเหตุให้สถานะของผู้ประกันตนได้รับความคุ้มครองแตกต่างกันในเมื่อลูกจ้างทุกคนถูกบังคับเข้ามาให้เป็นผู้ประกันตนและต้องจ่ายเงินสมทบ ก็ควรจะเกิดสิทธิเหมือนกันในทันทีที่ต้องเข้าสู่การเป็นผู้ประกันตน และสิทธินี้ควรอยู่ตลอดไปตราบใดที่ยังเป็นผู้ประกันตนอยู่ซึ่งผู้ประกันตนจะขอรับประโยชน์เมื่อใดก็ได้ในเมื่อสิทธินั้นยังคงสภาพอยู่ มิฉะนั้นจะเกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างผู้ประกันตนได้ ซึ่งในบางกรณีผู้ประกันตนอาจสิ้นสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ไปเลยก็ได้ แต่ก็ยังคงถูกบังคับให้ต้องจ่ายเงินสมทบอยู่อีก แม้การจ่ายเงินสมทบอาจเกิดประโยชน์ทดแทนประเภทกรณีอื่นอีกก็ตาม แต่เป็นเรื่องอนาคตที่ยังไม่เกิดและอาจไม่เกิดก็ได้ เพราะผู้ประกันตนอาจตายเสียก่อนที่สิทธิประโยชน์นั้นๆ จะเกิด จึงไม่เกิดผลแก่ผู้ประกันตน แม้ว่าการจำกัดสิทธิโดยระยะเวลาจะมีอยู่ในกฎหมายอื่นๆ ด้วยก็ตามเช่นในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ก็จะเป็นสิทธิที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ถูกบังคับให้จ่ายเงิน นอกจากนี้ ทั้งเงินสมทบของผู้ประกันตนก็ยังไม่ตกเป็นรายได้แผ่นดิน แต่ให้สิทธิสำนักงานประกันสังคมนำไปใช้จ่ายบริหารกองทุนได้ โดยผลของมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม ๗ จึงมิได้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปดังเช่นเงินรายได้แผ่นดิน

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงขอให้ศาลแรงงานกลางส่งข้อโต้แย้งของโจทก์ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดสิทธิและเงื่อนไขที่กำหนดระยะเวลาที่ต้องใช้สิทธิขอรับประโยชน์เกี่ยวกับการคลอดบุตรตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

๒. สำนักงานประกันสังคมจำเลยยื่นคำให้การสรุปความว่า ผู้ร้องเข้าทำงานเป็นลูกจ้างขององค์การค้ำของคुरुสภา ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ผู้ร้องยอมมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตร และมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร หลังจากเข้าทำงานเจ็ดเดือนคือสิทธิเกิดตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แม้นายจ้างจะยังมีได้นำส่งเงินสมทบกรณีคลอดบุตร ผู้ร้องมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในทั้งสองกรณีเช่นเดียวกับผู้ประกันตนรายอื่นแล้ว ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ ผู้ร้องทราบถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าวตั้งแต่วันที่เข้าทำงานแล้ว หากผู้ร้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนทั้งสองกรณีดังกล่าวภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันมีสิทธิตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ ย่อมได้รับประโยชน์ทดแทนทั้งสองกรณีดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องยื่นขอรับประโยชน์ทดแทนเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ซึ่งเกินกำหนด ๑ ปี นับแต่วันมีสิทธิคือวันคลอดบุตร (๑๔ มกราคม ๒๕๕๓) จึงไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร

สิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ นั้น ระยะเวลา ๑ ปี ที่กำหนดต้องนับแต่วันที่มีสิทธิมิใช่ นับแต่วันผู้ร้องรู้หรือควรรู้ อีกทั้ง กรณีพิพาทระหว่างองค์การค้ำของคुरुสภา กับสำนักงานประกันสังคม ที่ผู้ร้องอ้างไม่เกี่ยวข้องกับกรณีผู้ร้องมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนไม่เป็นเหตุขยายเวลาขอรับประโยชน์ทดแทน และไม่เป็นที่สุดวิสัย นอกจากนี้ข้อต่อสู้ว่า ผู้ร้องได้ใช้สิทธิเบิกค่าคลอดบุตรและรับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อคลอดบุตรจากองค์การค้ำของคुरुสภาแล้ว จึงเป็นการใช้สิทธิไม่สุจริต ตามมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในส่วนของการที่ผู้ร้องอ้างว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น จำเลยเห็นว่ากฎหมายทุกฉบับย่อมมีกำหนดระยะเวลาและไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญตามที่ผู้ร้องอ้างแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องจึงไม่มีเหตุที่จะฟ้องเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งหรือคำวินิจฉัยตามฟ้อง และไม่สามารถฟ้องขอให้ศาลสั่งจ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตร และกรณีเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อคลอดบุตรแต่อย่างใด ขอให้พิจารณา ยกฟ้อง

๓. ศาลแรงงานกลางพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือ ข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๘ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ ในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อ ทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพ ได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา ๘๖ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานโดยเฉพาะแรงงานเด็ก และแรงงานหญิง จัดระบบแรงงานสัมพันธ์ การประกันสังคม รวมทั้งค่าตอบแทนแรงงานให้เป็นธรรม

มาตรา ๒๖๔ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือ คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และ ส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของกลุ่มความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๒๓ เงินกองทุนตามมาตรา ๒๒ ให้เป็นของสำนักงานและไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

มาตรา ๔๕ นายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบในส่วนของตนหรือในส่วนของผู้ประกันตนหรือส่งไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๔๗ ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบที่นายจ้างยังมีได้นำส่ง หรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่ นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือนถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นใดเห็นว่าตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๔ และประสงค์จะขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น ให้ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนต่อสำนักงานตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนด ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทนนั้น และให้เลขาธิการ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการมอบหมายพิจารณาสั่งการโดยเร็ว

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีคลอดบุตรสำหรับตนเองหรือภริยา หรือสำหรับหญิงซึ่งอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยากับผู้ประกันตนโดยเปิดเผยตามระเบียบที่เลขาธิการกำหนดถ้าผู้ประกันตนไม่มีภริยา ทั้งนี้ ต่อเมื่อภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันรับบริการทางการแพทย์ผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบมาแล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือน

มาตรา ๖๖ วรรคสาม ผู้ประกันตนซึ่งต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรให้ได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๖๗ ด้วย

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่ผู้ประกันตนต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตร ให้ผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง เป็นการเหมาจ่ายในอัตราร้อยละห้าสิบของค่าจ้างตามมาตรา ๕๗ เป็นเวลาเก้าสิบวัน

มาตรา ๘๔ ทวิ กำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ ทวิ และมาตรา ๕๖ ถ้าผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นมิได้อยู่ในประเทศหรือมีเหตุจำเป็น

จนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นได้ และได้ยื่นคำร้องก่อนสิ้นกำหนดเวลานั้นเพื่อขอยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาโดยแสดงเหตุแห่งความจำเป็น เมื่อเลขาธิการเห็นเป็นการสมควรจะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินไปกว่าหนึ่งเท่าของระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานั้นๆ

การขยายเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๔๗ ไม่เป็นเหตุให้ลดหรืองดเงินเพิ่มได้พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิให้ศาลแรงงานกลางส่งคำโต้แย้งมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยและศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ รัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางราชการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่ศาลแรงงานกลางส่งความเห็นของคู่ความ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงเป็นกรณีที่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ได้

ประเด็นหลักตามคำร้องที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ ซึ่งแยกพิจารณาวินิจฉัยได้ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้วจะเห็นได้ว่าคำว่า “ศักดิ์ศรี” หมายความว่า

- ๑) จะปฏิบัติต่อมนุษย์เหมือนไม่ใช่มนุษย์ หรือปฏิบัติต่อมนุษย์เสมือนสัตว์หรือสิ่งของไม่ได้
- ๒) จะปฏิบัติต่อมนุษย์อื่น โดยที่ตนเองอยู่เหนือกว่าบุคคลอื่นโดยเชื้อชาติ หรือสัญชาติไม่ได้

ส่วนคำว่า “สิทธิ” หมายถึง อำนาจที่จะให้ผู้อื่นต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำการบางอย่าง ตามที่เรามีสิทธิอันเป็นการบังคับให้คนอื่นต้องกระทำการตามสิทธิของเรา และคำว่า “เสรีภาพ” หมายถึง อำนาจที่จะกระทำการอะไรก็ได้ คือ มีอำนาจที่จะเลือกประพฤดิหรือไม่ประพฤดิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งก่อให้เกิดหน้าที่เชิงปฏิเสธแก่ผู้อื่นที่จะไม่เข้ามารบกวนการใช้อำนาจเลือกประพฤดิของเรา และ ในทำนองเดียวกันก็มีหน้าที่ให้เราไม่สามารถเข้าไปรบกวนการใช้อำนาจเลือกประพฤดิของผู้อื่นด้วย ดังนั้น ถ้าหากมีการกระทำใดที่เป็นการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพเกิดขึ้น รัฐจะต้อง ให้ความคุ้มครอง กล่าวคือ ต้องทำให้การละเมิดนั้นหมดไป ในทำนองเดียวกัน การใช้อำนาจโดยองค์กร ของรัฐทุกองค์กรต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ นี้ด้วย

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ แล้ว จะเห็นได้ว่า เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดย มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้างและบุคคลอื่นโดยการจัดตั้งกองทุนประกันสังคม และ ให้ฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายนายจ้าง และฝ่ายผู้ประกันตน ออกเงินสมทบ เข้ากองทุนและเมื่อผู้ประกันตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทูพพลภาพ ตาย คลอดบุตร สงเคราะห์ หรือชราภาพ ผู้ประกันตนหรือบุคคลอื่นจะได้รับประโยชน์ทดแทนตามที่กฎหมายกำหนด สำหรับกรณี คลอดบุตรผู้ประกันตนซึ่งต้องหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรให้ได้รับเงินสงเคราะห์หยุดงานเพื่อการ คลอดบุตรไม่เกินสองครั้ง เป็นการเหมาจ่ายในอัตราครึ่งร้อยละห้าสิบของค่าจ้างเป็นเวลาเก้าสิบวัน และได้รับเงินค่าคลอดบุตร จำนวน ๔,๐๐๐ บาท โดยกฎหมายดังกล่าวได้มีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้ เกิดสิทธิว่าผู้ประกันตนต้องจ่ายเงินสมทบไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันคลอดบุตร ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง และกำหนดเงื่อนไขเวลาการใช้สิทธิรับประโยชน์ทดแทนว่าผู้มีสิทธิจะต้อง ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายในระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่มิสิทธิขอรับประโยชน์ทดแทน ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง แต่ถ้าผู้มีสิทธิมิได้อยู่ในประเทศ หรือมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนด เวลานั้นได้ ก็อาจยื่นคำร้องก่อนสิ้นกำหนดเวลานั้นเพื่อขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาโดยแสดงเหตุ แห่งความจำเป็น เมื่อเลขาธิการเห็นเป็นการสมควรจะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปได้ตามความ จำเป็นแก่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินไปกว่าหนึ่งเท่าของระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานั้นๆ ตาม มาตรา ๘๔ ทวิ

การที่ผู้ร้องอ้างว่า การกำหนดเงื่อนไขเพื่อให้เกิดสิทธิประโยชน์ และการกำหนดเงื่อนไขหนึ่งปี เพื่อขอใช้สิทธิประโยชน์ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖ นั้น เห็นว่า การจ่ายเงินจากกองทุนเกิดขึ้น โดยการสะสมทุนของฝ่ายลูกจ้าง ฝ่ายนายจ้างและฝ่ายรัฐบาล มิใช่การสะสมทุนของฝ่ายลูกจ้างผู้ประกันตน แต่เพียงฝ่ายเดียว สิทธิการขอรับประโยชน์ทดแทนจึงต้องมีตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่เหมาะสม ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละประเภทของการสงเคราะห์ลูกจ้าง โดยการคลอดบุตรกำหนดให้ผู้ประกันตนต้อง จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนไม่น้อยกว่าเจ็ดเดือนภายในระยะเวลาสิบห้าเดือนก่อนวันคลอดบุตร จึงจะ เกิดสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทน คือ ได้รับเงินค่าคลอดบุตร จำนวน ๔,๐๐๐ บาท และเงินสงเคราะห์ การหยุดงานเพื่อการคลอดบุตรร้อยละห้าสิบของค่าจ้างที่ใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบที่นายจ้าง นำส่งเป็นเวลาเก้าสิบวัน ส่วนระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้ประกันตนจะต้องยื่นคำร้องขอรับประโยชน์ ทดแทนภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่มีสิทธิรับประโยชน์ทดแทนนั้น มาตรา ๘๔ ทวิ ก็ได้บัญญัติหลักเกณฑ์ การขอขยายระยะเวลาไว้ว่า หากผู้ประกันตนมิได้อยู่ในประเทศหรือมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติ ตามกำหนดเวลานั้นได้ ก็อาจยื่นคำร้องก่อนสิ้นกำหนดเวลานั้น เพื่อขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาได้ โดยแสดงเหตุแห่งความจำเป็น เมื่อเลขาธิการเห็นเป็นการสมควรจะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไป ได้ตามความจำเป็นแก่กรณี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินไปกว่าหนึ่งเท่าของระยะเวลาตามที่กำหนดในมาตรา นั้น ๆ ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง จึงมิใช่การปฏิบัติที่ไม่สมควรกับความ เป็นมนุษย์ของผู้ประกันตน ตามความหมายของคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” และมีใช้การละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของ ผู้ประกันตน แต่อย่างใด จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ และมาตรา ๒๖

ประเด็นที่ ๒ พระราชบัญญัติประกันสังคม ฯ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ จึงเห็น ได้ว่ารัฐธรรมนูญได้ให้ความคุ้มครองในสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองอย่าง เท่าเทียมกันแต่ไม่ได้หมายความว่า สิทธิและเสรีภาพทุกอย่างที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้จะมีการจำกัด หรือเลือกปฏิบัติไม่ได้เลยเพราะมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ได้มีการบัญญัติถึงการจำกัดสิทธิและ เสรีภาพ และการเลือกปฏิบัติไว้ โดยการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และจะต้องกระทำโดยเท่าที่จำเป็นและ

ไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ นอกจากนี้ยังจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ส่วนการเลือกปฏิบัติจะต้องเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเท่านั้น จึงจะกระทำไม่ได้ตามมาตรา ๓๐ แต่ถ้าเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรม ก็สามารถกระทำได้

พระราชบัญญัติประกันสังคม ๑ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขเวลาที่เกี่ยวข้องกับการเกิดสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ทดแทน และเงื่อนไขเวลาการขอรับประโยชน์ทดแทน หรือการสิ้นสุดสิทธิประโยชน์ทดแทน จึงถือเป็นการจำกัดสิทธิของลูกจ้างผู้ประกันตน และเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” และต้องด้วยมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เพราะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะที่จำกัดสิทธิของบุคคลตามหลักการทั่วไปที่รัฐธรรมนูญรับรอง แต่ก็ยังเป็นข้อยกเว้นของมาตราดังกล่าว เนื่องจากพระราชบัญญัติประกันสังคม ๑ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อสร้างหลักประกันให้แก่ลูกจ้าง และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องโดยการจัดตั้งกองทุน เพื่อช่วยเหลือกรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย กรณีทุพพลภาพ กรณีตาย กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร หรือกรณีชราภาพ จึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้น เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็น ที่ผู้ร้องอ้างว่า เงื่อนไขการยื่นคำร้องขอรับประโยชน์ทดแทน ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ต้องยื่นขอรับภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่มิสิทธิขอรับ ควรแปลให้เป็นคุณสมบัติของลูกจ้างโดยนับตั้งแต่วันที่ลูกจ้างได้รู้ นั้น เห็นว่าการรู้หรือไม่รู้ถึงสิทธิของลูกจ้างแต่ละคน หากเกิดข้อโต้แย้งขึ้นก็เป็นข้อเท็จจริงที่ยากต่อการพิสูจน์ และอาจทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบกันได้ การกำหนดระยะเวลาขึ้นคำร้องขอรับประโยชน์ทดแทนภายในหนึ่งปีตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นธรรมแก่ลูกจ้างทุกคน อีกทั้งหากลูกจ้างผู้ประกันตนมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นได้ ก็อาจยื่นคำร้องก่อนสิ้นกำหนดเวลานั้นเพื่อขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี ตามมาตรา ๘๔ ทวิ ดังนั้น เงื่อนไขดังกล่าวจึงไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคล และมีผลบังคับเป็นการทั่วไปมิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง นอกจากนี้ ลูกจ้างผู้ประกันตนทุกคนจะต้องผูกพันตนตามเงื่อนไขของกฎหมายอย่างเดียวกันทุกคน จึงไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ และ มาตรา ๓๐

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ